

Dit artikel werd in licentie gegeven door Belgapress. Het gebruik ervan is enkel toegestaan door natuurlijke personen voor privégebruik. Voor elk ander gebruik is de voorafgaandelijke toestemming van de uitgever vereist.

Eén geredde bultrug toont hoe onbetrouwbaar onze morele radar is

03-05-2026 De Standaard - Stijn Bruers

De groots opgezette (en dure) reddingsoperatie van bultrugwalvis Timmy toont ons medeleven met lijdende dieren, maar volgens Stijn Bruers kunnen we met al dat geld het leven van veel meer dieren verbeteren.

Het was ontroerend mooi om te zien: bultrugwalvis Timmy die na een reddingsoperatie weer vrij rondzwom in de open zee, nadat hij eind maart in het ondiepe water van de Noord-Duitse kuststreek was gestrand. Als dierenactivist kreeg ik dezelfde kriebels als twintig jaar geleden, toen ik met Sea Shepherd in Antarctica streed tegen de walvisjacht. We konden een vijfhonderdtal walvissen een gruwelijke dood besparen en zagen de bultruggen rond ons schip uit het water springen.

Als moraalfilosoof ben ik ook blij om te zien dat onze kring van medeleven zich uitbreidt tot voorbij de mensen. We voelen niet alleen medeleven met mensen, maar ook meer en meer met dieren. Onze morele radar wordt sterker en krijgt een steeds groter bereik. Lang geleden waren alleen onze familie en stamgenoten belangrijk. Dan werden meer mensen zichtbaar op onze morele radar, tot we midden vorige eeuw de universele verklaring van de rechten van de mens formuleerden. En nu leveren we grote inspanningen om een walvis te redden.

Maar ik ben ook een econoom. En dan vraag ik me af: was die riskante reddingsoperatie niet te duur? De operatie zou zo'n half miljoen euro gekost hebben. Daarmee is ze waarschijnlijk de duurste reddingsoperatie ooit voor een individueel dier. Een pak meer dan de duizend euro dierenartskosten die ik enkele maanden geleden betaalde om mijn hond

te redden nadat die vergif had gegeten. In vergelijking met mensen is het dan weer niet zo duur: om een mensenleven te redden, zijn we als samenleving al gauw bereid om tien keer meer (tot tien miljoen euro) te betalen.

Wat als we het detectievermogen van onze morele radar nog een extra boost geven, zodat naast de walvis ook andere dieren – bijvoorbeeld garnalen – zichtbaar worden? Experts komen meer en meer tot het oordeel dat ook garnalen bewuste, welzijnsgevoelige dieren zijn. Dus zouden we ook garnalen op onze radar zien verschijnen. Dan worden we overspoeld door een golf van dierenleed. Gekweekte garnalen kennen veel miserie: hun ogen worden vaak (zonder verdoving) afgesneden, ze worden ziek door de slechte waterkwaliteit, krijgen stress en verwondingen van te hoge dichtheden, en kennen een langzame doodstrijd door verstikking of bevriezing. Het gaat niet over één garnaal Timmy die zulke dingen meemaakt, maar over een half biljoen garnalen per jaar.

Nu is er een organisatie, het *Shrimp welfare project*, die voor een bedrag van slechts 1 euro de levens van een duizendtal garnalen sterk kan verbeteren. Misschien is een garnaal niet zo welzijnsgevoelig als een walvis, maar een half miljoen euro voor een walvis tegenover 0,1 eurocent voor een garnaal, dat is toch wel een groot verschil. Er zijn veel psychologische mechanismen in het spel die deze kloof verklaren: schaalverwaarlozing, empathische verlamming, het identificeerbaar slachtoffereffect, het charismatische soortvoordeel ... Daarom is onze morele radar niet zo betrouwbaar.

Wat te doen?

De vroegtijdige dood van een uitgehongerde aangespoelde walvis is een verlies van welzijn. Als dierenwelzijnseconoom ging ik op zoek naar de goedkoopste 'reddingsoperaties', de kosteneffectiefste manieren om een gelijkaardig verlies van welzijn bij dieren te vermijden. Wat kun je dan best doen?

Ten eerste: eet minder producten van gekweekte dieren kleiner dan een varken. Vervang vaker kippenvlees, vis en garnalen door diervrije, plantaardige alternatieven. Ofwel: doneer aan het dierenwelzijnsfonds van *'Effectief geven.'* Dat is voorzichtig geschat tien miljoen keer goedkoper dan de reddingsoperatie van Timmy de walvis.

Bieblo

Cinébib

Daisy-luisterboeken

Digitale kinderboeken

E-boeken

Mijn Leestipper
